

Betænkning afgivet af Retsudvalget [den 13. januar 2022]

3. udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffuldbyrdsloven og straffeloven

(Opfølgning på initiativer i handlingsplanen til imødegåelse af udfordringerne med fangeflugter og delegation af afgørelseskompetence i sager om udgang for personer anbragt i hospital eller institution ved dom)

[af justitsministeren (Nick Hækkerup)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 13 ændringsforslag til lovforslaget. Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1, 3-7, 9, 10, 12 og 13 og justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 2, 8 og 11.

2. Justitsministerens præciseringer af lovforslagets bemærkninger

Justitsministeren har anmodet om, at følgende præcisering optages i betænkningen:

Præcisering af bemærkningerne til lovforslagets § 65 a, stk. 4

Aftalepartierne bag flerårsaftalen for kriminalforsorgens økonomi 2022-2025 er enige om at fjerne kravet om håndjersrapport og registrering i forbindelse med brug af håndjern uden for fængslet, f.eks. i forbindelse med transport, og at der ved brug af håndjern i fængslet alene skal ske registrering uden udarbejdelse af håndjersrapport.

Initiativet er begrundet i et ønske om, at fængselsbetjente skal have mere tid til at udføre deres kerneopgave frem for at bruge tiden på administrativt arbejde.

Efter de gældende administrative regler skal kriminalforsorgsområdet så hurtigt som muligt udarbejde en håndjersrapport i Klientsystemets håndjers- eller sikringscellemodul ved anvendelse af håndjern.

Det følger af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 65 a, stk. 4, at der ikke vil blive indført en tilsvarende pligt til at udarbejde håndjersrapport på baggrund af håndjersbelægninger efter de foreslåede regler i straffuldbyrdslovens § 65 a.

Der forudsættes i lovforslaget, at der i stedet fastsættes regler om registrering af brugen af håndjern efter den foreslåede § 65 a, stk. 1, om anvendelse af håndjern ved den indsatte enkeltstående fravær fra lukkede fængsler og arrester.

På baggrund af den politiske aftale af 15. december 2021 om flerårsaftalen for kriminalforsorgens økonomi 2022-2025 vil der ikke – som ellers forudsat i lovforslaget – blive fastsat regler om registrering af brugen af håndjern efter den foreslåede § 65 a, stk. 1.

Da initiativet er begrundet i et ønske om at skabe mindre administrativt arbejde for fængselsbetjentene vil der tilsvarende ikke blive fastsat regler om registrering af brugen af håndjern efter den foreslåede § 65 a, stk. 2.

Baggrunden herfor er, at afgørelser efter den foreslåede § 65 a, stk. 2, muliggør anvendelse af håndjern ved ophold uden for cellen for en periode på op til 4 uger, hvorfor en nødvendig brug af håndjern vil kunne få et mere rutinemæssigt præg i den pågældende afgrænsede periode. Det vil derfor medføre et unødigt højt ressourceforbrug, hvis der skulle stilles krav om registrering af enkelte håndjersbelægninger efter denne bestemmelse.

Som det følger af lovforslaget, vil de almindelige forvaltningsretlige regler, herunder forvaltningsloven og forvaltningsretlige grundsætninger, finde anvendelse. En afgørelse om anvendelse af håndjern efter den foreslåede bestemmelse i § 65 a, stk. 2, skal således leve op til forvaltningsretlige krav om f.eks. klagevejledning og begrundelse.

Proportionalitetsprincippet skal i den forbindelse være iagttaget både i forhold til iværksættelse af foranstaltningen,

samt i forhold til fastsættelsen af den periode, hvor foranstaltningen skal gælde. Foranstaltningen skal ikke opretholdes længere tid, end det er nødvendigt.

Det hensyn, der ligger bag flerårsaftalens del om registrering af håndjærnsbrug i fængslet, ses imødekommet derved, at der efter § 65 a, stk. 2, skal træffes en afgørelse om anvendelse af håndjern i en periode ved ophold uden for cellen, som skal leve op til forvaltningsloven, og at kriminalforsorgen løbende skal være opmærksom på ikke at opretholde afgørelsen i længere tid, end det er nødvendigt.

Ovenstående bemærkninger vil herefter skulle lægges til grund ved administrationen af loven.

Justitsministeriet påtænker i øvrigt at lægge op til en fjernelse af kravet om at udarbejde håndjærnsrapport ved brug af håndjern efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 65 – og erstatte det med registreringskravet i fængslerne efter flerårsaftalen – i forbindelse med et kommende lovforslag om opfølgning på flerårsaftalen for kriminalforsorgens økonomi 2022-2025.

3. Indstillinger

◇

Liberal Alliance, Alternativet, Kristendemokraterne, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

<Parti/partier>

◇

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af ◇:

1) I den under *nr. 1* foreslåede § 748 a, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nye punktummer:

»Retten begrunder beslutningen. Anklagemyndighedens begæring om afgørelse efter 1. pkt. afgives skriftligt og skal oplyse aktuelle og konkrete omstændigheder, der fører til vurderingen af, at den pågældende er undvigelsestruet.«
[Begæring om anvendelse af telekommunikation med billede og rettens begrundelse]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af ◇:

2) I § 748 a, stk. 3, der bliver *stk. 4*, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

[Konsekvensændring]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af ◇:

3) *Nr. 2* affattes således:

»2. I § 748 b, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nye punktummer:

»Retten kan tilsvarende træffe sådan bestemmelse, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse. Retten begrunder beslutningen. Anklagemyndighedens begæring om afgørelse efter 2. pkt. afgives skriftligt og skal oplyse aktuelle og konkrete omstændigheder, der fører til vurderingen af, at den pågældende er undvigelsestruet.«
[Begæring om anvendelse af telekommunikation med billede og rettens begrundelse]

4) I den under *nr. 3* foreslåede § 771, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Der skal være en aktuel og konkret risiko for undvigelse, der vurderes løbende.«

[Kvalificering af nødvendighedskravet]

5) I den under *nr. 3* foreslåede § 771, stk. 2-4, indsættes som nye stykker:

»Stk. 5. Politiet begrunder en beslutning efter stk. 2-4.

Stk. 6. Offentligt ansatte, herunder socialrådgivere, er ikke omfattet en beslutning efter stk. 2-4.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 7.

[Pligt til begrundelse af afslag på besøg]

6) I den under *nr. 3* foreslåede § 771, stk. 2-4, indsættes som nyt stykke:

»Stk. 5 Politiet begrunder en beslutning efter stk. 2-4.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 6.

[Pligt til at begrunde afslag på besøg]

7) Efter *nr. 4* indsættes som nyt nummer:

»02. I § 772, stk. 1, indsættes efter 3. pkt. som nyt punktum:

Der skal være en aktuel og konkret risiko for undvigelse, der vurderes løbende.«

[Kvalificering af nødvendighedskravet]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af ◇:

8) I § 775, stk. 4, indsættes efter »§§ 65«: », 65 a«, efter »66« indsættes: »samt regler udstedt i medfør af § 65 b«, og »håndjern og sikringscelle«

ændres til: »håndjern, sikringscelle og øvrige sikringsmidler«.

[Anvendelse af håndjern og andre sikringsmidler over for varetægtsarrestanter]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af ◇:

9) I den under *nr. 5* foreslåede ændring af § 771, stk. 1, 4. pkt., ændres »4. pkt.« til: »4. pkt., der bliver 5. pkt.«, og »§ 771, stk. 5« ændres til: »§ 771, stk. 7«.

[Konsekvensændring]

10) I den under *nr. 5* foreslåede ændring af § 771, stk. 1, 4. pkt., ændres »§ 771, stk. 5« til: »§ 771, stk. 6«.

[Konsekvensændring]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af <>:

11) I § 785, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 748, stk. 2« til: »§ 748 a, stk. 3«.

[Konsekvensændring]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af <>:

12) I den under *nr. 6* foreslåede § 854, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nye punktummer:

»Retten begrundet beslutningen. Anklagemyndighedens begæring om afgørelse efter 1. pkt. afgives skriftligt og skal oplyse aktuelle og konkrete omstændigheder, der fører til vurderingen af, at den pågældende er undvigelsestruet.«

[Begæring om anvendelse af telekommunikation med billede og rettens begrundelse]

Til § 2

13) I *nr. 1* udgår den foreslåede § 65 b.

[Bemyndigelse til at fastsætte regler om godkendelse af nye sikringsmidler]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at der indsættes to nye punktummer i den foreslåede § 748 a, stk. 2.

Det foreslås i 2. pkt., at retten skal begrunde beslutningen. Ændringen indebærer, at rettens beslutning skal indeholde en konkret begrundelse for, at sigtede aktuelt er undvigelsestruet, og at proportionalitetsbetragtninger ikke er til hinder for, at sigtede ikke er personligt til stede.

Det foreslås i 3. pkt., at anklagemyndighedens begæring om afgørelse efter 1. pkt. afgives skriftligt og skal oplyse aktuelle og konkrete omstændigheder, der fører til vurderingen af, at den pågældende er undvigelsestruet. Det forudsættes, at vurderingen af undvigelsesrisikoen sker løbende.

Til nr. 2

Det fremgår af retsplejelovens § 748 a, stk. 3, at retten kan tillade, at anklageren deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis betingelserne i stk. 2 er opfyldt.

Ved lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås der indført et nyt stykke i retsplejelovens § 748 a. Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

Henvisningen til stk. 2 i lovens § 748 a, stk. 3, der bliver til § 748 a, stk. 4, skal som en konsekvens heraf ændres til en henvisning til stk. 3.

Til nr. 3

Det foreslås, at der indsættes tre nye punktummer i § 748 b, stk. 1.

Det foreslås i 2. pkt., at retten tilsvarende kan træffe sådan bestemmelse, hvis sigtedes forhold gør det nødvendigt for at forebygge undvigelse.

Bestemmelsen er en videreførelse af den foreslåede § 748 b, stk. 1, 2. pkt., jf. § 1, nr. 2, i lovforslag nr. L 77 til lov om ændring af retsplejeloven, straf-fuldbyrdsloven og straffeloven (Opfølgning på initiativer i handlingsplanen til imødegåelse af udfordringerne med fangeflugter og delegation af afgørelseskompetence i sager om udgang for personer anbragt i hospital eller institution ved dom), jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 77 som fremsat.

Det foreslås i 3. pkt., at retten skal begrunde beslutningen. Ændringen indebærer, at rettens beslutning skal indeholde en konkret begrundelse for, at sigtede aktuelt er undvigelsestruet, og at proportionalitetsbetragtninger ikke er til hinder for, at sigtede ikke er personligt til stede.

Det foreslås i 4. pkt., at anklagemyndighedens begæring om afgørelse efter 1. pkt. afgives skriftligt og skal oplyse aktuelle og konkrete omstændigheder, der fører til vurderingen af, at den pågældende er undvigelsestruet. Det forudsættes, at vurderingen af undvigelsesrisikoen sker løbende.

Til nr. 4

Det foreslås at nødvendighedskravet kvalificeres således, at det fremgår af lovtæksten, at der skal være en aktuel og konkret risiko for undvigelse, der vurderes løbende.

Det forudsættes, at der vil skulle gøres skriftligt notat om beslutningen. Hvis ændringsforslaget vedtages, vil der derfor blive foretaget de nødvendige ændringer i bekendtgørelse nr. 1839 af 18. september 2021 om ophold i vare-tægt (varetægtsbekendtgørelsen).

Til nr. 5

Det foreslås, at politiet skal begrunde en beslutning om besøgskontrol efter de foreslåede bestemmelser i § 771, stk. 2-4.

Det foreslås endvidere, at offentligt ansatte, herunder socialrådgivere, ikke er omfattet af en beslutning efter stk. 2-4. Den foreslåede ændring medfører, at f.eks. kommunale medarbejdere, herunder socialrådgivere, ikke omfattes af en eventuel brev- og besøgskontrol.

Til nr. 6

Det foreslås, at politiet skal begrunde en beslutning om besøgskontrol efter de foreslåede bestemmelser i § 771, stk. 2-4.

Til nr. 7

Det foreslås at nødvendighedskravet kvalificeres således, at det fremgår af lovtæksten, at der skal være en aktuel og konkret risiko for undvigelse, der vurderes løbende. Side 6/6

Det forudsættes, at der vil skulle gøres skriftligt notat om beslutningen. Hvis ændringsforslaget vedtages vil der derfor blive foretaget de nødvendige ændringer i bekendtgørelse nr. 1839 af 18. september 2021 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen).

Til nr. 8

Det fremgår af retsplejelovens § 775, stk. 4, at bestemmelserne i §§ 65 og 66 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. om anvendelse af håndjern og sikringscelle finder tilsvarende anvendelse på varetægtsarrestanter.

Det foreslås, at bestemmelsen i den foreslåede § 65 a samt regler udstedt i medfør af den foreslåede § 65 b, jf. lovforslagets § 2, nr. 1, også skal finde tilsvarende anvendelse på varetægtsarrestanter.

Det bemærkes hertil, at det i lovforslaget allerede er forudsat, at der i medfør af retsplejelovens § 776 vil blive fastsat regler om, at bestemmelsen i § 65 a også vil finde anvendelse for netop varetægtsarrestanter, jf. Folketingstidende 2021-22, A, L 77 som fremsat, side 9 og 25.

Justitsministeriet har fundet det rigtigst, at dette fastsættes ved lov.

Ændringen vil derudover medføre, at regler udstedt i medfør af den foreslåede § 65 b tilsvarende vil finde anvendelse over for varetægtsarrestanter.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 9

Ændringen er en konsekvens af ændringsforslag nr. 5 og 7.

Til nr. 10

Ændringen er en konsekvens af, at der indsættes et nyt stk. 5.

Til nr. 11

Det fremgår af retsplejelovens § 785, stk. 2, 1. pkt., at bestemmelserne om beskikkede forsvarere i kapitel 66, § 746, stk. 1, og § 748 a, stk. 2, samt bestemmelserne i kapitel 91 om sagsomkostninger finder tilsvarende anvendelse på den beskikkede advokat.

Ved lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås der indført et nyt stykke i retsplejelovens § 748 a. Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

Henvisningen til § 748 a, stk. 2, skal som en konsekvens heraf ændres til en henvisning til § 748 a, stk. 3.

Til nr. 12

Det foreslås, at der indsættes to nye punktummer i den foreslåede § 854, stk. 2.

Det foreslås i 2. pkt., at retten skal begrunde beslutningen. Ændringen indebærer, at rettens beslutning skal indeholde en konkret begrundelse for, at sigtede aktuelt er undvigelsestruet, og at proportionalitetsbetragtninger ikke er til hinder for, at sigtede ikke er personligt til stede.

Det foreslås i 3. pkt., at anklagemyndighedens begæring om afgørelse efter 1. pkt. afgives skriftligt og skal oplyse aktuelle og konkrete omstændigheder, der fører til vurderingen af, at den pågældende er undvigelsestruet. Det forudsættes, at vurderingen af undvigelsesrisikoen sker løbende.

Til nr. 13

Det foreslås, at bemyndigelsen til at fastsætte regler om godkendelse af nye sikringsmidler udgår.

6. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 10. november 2021 og var til 1. behandling den 26. november 2021. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <3> møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 13. september 2021 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 433 (folketingsåret 2020-21). Den 10. november 2021 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringssvar til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt <7> bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 5 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenborg (S) Jeppe Bruus (S) Julie Skovsby (S) Kasper Roug (S) Rasmus Stoklund (S) Annette Lind (S)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Samira Nawa (RV) nfm. Susan Kronborg (RV)

Rosa Lund (EL) Søren Søndergaard (EL) Aaja Chemnitz Larsen (IA) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Leif Lahn Jensen (S)

Sikandar Siddique (FG) Preben Bang Henriksen (V) Jan E. Jørgensen (V) Anne Rasmussen (V) Karsten Lauritzen (V)

Morten Dahlin (V) fmd. Michael Aastrup Jensen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V) Peter Skaarup (DF) Karina Adsbøl (DF)

Marcus Knuth (KF) Britt Bager (KF) Pernille Vermund (NB) Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG)

Liberal Alliance, Alternativet, Kristendemokraterne, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti (FG)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Kristendemokraterne (KD)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Siumut (SIU)	1
Enhedslisten (EL)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4
Liberal Alliance (LA)	3		